

פצצה של כסף

מימון פעולות טרור אינו זוכה לתשומת הלב הראויה - למרות שלרואי חשבון עלול להיות תפקיד בביצועו וחשוב שיהיה תפקיד בסיכולו. כיצד מגויסים הכספים, מהי צורת הרישום שלהם ומהם השימושים בהם? < יהודה ברלב

בכלים מוסריים (למשל: הטפה דתית), תרבותיים (חינוך וסביבה), פיזיים (קורת גג, תחבורה). כך למשל ה"דעווה"³ בארגון נים אסלאמיים כוללת פעולות של צדקה, סיוע סוציאלי, סיוע רפואי וחינוך, כחלק מ"הכשרת הלבבות" לקירוב הציבור לתמיכה במטרות התנועה. בארגונים כאלו משמשת ה"דעווה" ליצירת התשתית ממנה קל לגייס פעילים לארגון ולפיגועי טרור.

< מימון - הכסף המסייע למפגע באופן ישיר לבצע את הפיגוע, כולל: תחבורה, לינה וביגוד; או באופן עקיף למימון התשתית, כולל: סיוע למשפחת המפגע, לטיי פולים רפואיים וסיוע משפטי ולהחדרת

האחרונות, גם מערכות המחשבים של גופים ממלכתיים, ציבוריים ונותני שירותים חיוניים הפכו למטרה.

< גישה/הזדמנות - היכולת של המפגע (הטרוריסט) להגיע למטרה, בין אם הגעה פיזית (באמצעות כלי תחבורה או ברגל) ובין אם באמצעי המיורט למטרה (מעטפת נפץ, ירי מרחוק, כלי טיס מונחה מרחוק ועוד).

< רצון - המצב הנפשי שבו נמצא המפגע, הגורם לו לבצע את הפיגוע. הוא יכול לפעול מרצונו החופשי או תחת לחץ חברתי או אחר, כולל אידיאולוגי.

< תשתית - הסביבה היוצרת למפגע את הכלים המאפשרים את הפיגוע. מדובר

הביקורת החקירתית עוסקת במניעה, איתור וכימות של הונאות, הלבנות הון וכספי טרור. התחום של כספי טרור כמעט ולא זכה לחשיפה בציבור, ודאי לא כשני התחומים האחרים - הונאות והלבנות הון.

הלבנות הון וכספי טרור מוזכרים, במקרים רבים, בנשימה אחת ובישראל אף קיימת רשות אחת (הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור) האמורה לטפל בשניהם. למרות זאת, מנקודת המבט של הביקורת החקירתית, מדובר על שתי מערכות כספיות שונות לחלוטין, החל ממקורותיהן וכלה במטרותיהן. גם בתחום החקיקה בישראל יש הפרדה - חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור.

באוגוסט 2015 פורסמו תקנות¹ הקובעות, כי בין המעשים והמחדלים של רואה חשבון שיש בהם משום התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע, יראו גם מתן שרות עסקי ללקוח, אם רואה החשבון מעריך שרמת הסיכון להלבנת הון או למימון טרור היא גבוהה.² לאור זאת, גוברת החשיבות בהעלאת המודעות של רואה החשבון לתהליכים ולגורמים הלוקחים חלק במימון כספי טרור, כפי שיוצגו במאמר זה.

חשיבות ההכרה והטיפול בכספי טרור

על מנת שיתרחש אירוע טרור, חייבים להתקיים חמישה רכיבים:

< מטרה - גורם פיזי, כגון אדם או קבוצת אנשים, או מבנה, או נכס אחר, שלפגיעה בו יש השפעה שלילית על הסביבה האנושית, בין אם על משפחה, חברה או מדינה. בשנים

רו"ח יהודה ברלב, ברלב ושות' - ביקורת חקירתית

11 בספטמבר. נזקים של טריליוני דולרים ב"השקעה" של כמה מאות אלפים | צילום: רוברט פיש

האידיאולוגיה הדוחפת את המפגע לביצוע הפיגוע.

בנסיבות מסוימות, נטרול כספי טרור הוא הדרך הקלה ביותר למניעת פיגוע. יתר על כן: בעת פעולת סיכול המיועדת לטי" פול בכספי טרור, אין פגיעה בחיי אדם. בדרך כלל ההשפעה אינה נקודתית בלבד, אלא גם היקפית ויש לעיתים אף כיסוי תקציבי לפעולת הסיכול, מתוך הכספים המחולטים. הטבלה המצורפת מבהירה באופן כללי את ההבדלים בין הלבנת הון לבין כספי טרור. בהמשך המאמר יידונו ההבדלים השונים בין הלבנת הון של כספים שמקורם מעבירות מקור לבין כספי טרור. הבדלים אלה מטושטשים בארגונים הפועלים על בסיס אידיאולוגי, אולם יכולים להיות מוגדרים גם כארגוני פשיעה. ארגונים כאלה

הלבנת הון מול כספי טרור

פועלים בדרום-מזרח אסיה ובעבר פעלו גם בדרום אמריקה.

המערך הכספי

ככל שהארגון גדול יותר, מערך הכספים שלו מסודר יותר. ישנם ארגוני טרור הפועלים ברמת מדינה, או בשטח גיאוגרפי הנתון בשליטתם, עם תקציבים שנתיים. לדוגמה: PKK הכורדי, טליבאן באפגניסטאן ובפקיסטאן, FARC הקולומביאני,⁴ דאעש, ובעבר IRA (הצבא האירי הרפובליקני). FARC, לדוגמה, החזיק מערך ספרי הנהלת חשבו"ת מסודר, שנתפס על ידי שלטונות קולומביה יחד עם מנהלת החשבונות הראשית של הארגון.⁵ ניתן ליצור הבחנה בין הנהלת חשבו-

נות ברמת הארגון, הקיימת באותם ארגונים גדולים המחזיקים גם שטחים ומנהלים מערך אדמיניסטרטיבי שלם, הכולל גביית מיסים ומתן שרותים אזרחיים, כגון דאעש, לבין ארגונים הניזונים מכספים מגופי צדקה, המחויבים ברישומים חשבונאיים מסודרים, ותאי טרור קטנים ועצמאיים, המנהלים את רישומיהם באופן פנקסני ולא כהנהלת חשבונות מסודרת. אצל האחרונים, מאחר שמדובר בסכומי כסף קטנים יחסית, הפעילות הכספית מזוהה אישית עם פעילי הארגון.

יש להבדיל בין המערך הכספי של ארגון הטרור לבין המערך הכספי של מעבירי הכספים, שאינם שייכים לארגון. לדוגמה, המערך הבנקאי של BCCI,⁶ על אף ששירת ארגוני טרור, לא היה בשליטת אותם ארגונים. הרישומים של מעבירי הכספים מפקחים בדרך כלל על ידי השלטונות ולכן יהיו מסודרים, אולם לא ישקפו בהכרח את שמות המקבלים האמיתיים. למשל: העברה לפלוני, פעיל צבאי בארגון טרור, תירשם כהעברה לאלמונית שאכן תקבל את הכסף, לעיתים במזומן, ותעביר אותו כבלדרית ליעודו. בטכניקה אחרת, מועבר הכסף למשפחת המפגע כחלק מתשלומי רווחה, אך בפועל משרת את המפגע. בדרך זו, אין קושי לארגון לרשום את העברות הכספיים, המפוקחים על ידי השלטונות, כהעברות למטרות הומניטריות.

מימון טרור לאורך ציר הזמן

מאחר שבכל אחת מהדקות המרכזיות קיימת מצות הצדקה, הרי שככל שהקהילה דתית יותר, כך מתחזק המערך הכספי האלטרנטיבי, המיועד לקלוט את הכספים מהמאמינים ולהעבירם למטרות שהקהילה מאמינה בהם. גם אם הכספים אינם מועברים ישירות לפעולות טרור, הרי הם נוצרים בקהילות דתיות מסוימות, בעלות אידיאולוגיה תואמת ארגון הטרור ומיועדים ליצירת אותה מעטפת המאפשרת קיום פעולות כאלה.

מאז 11 בספטמבר 2001 ועד היום, השתנו מקורות המימון של כספי טרור בשני הארגונים המובילים של הג'יהאד העולמי, אל-קאעידה ודאעש, כמו גם הגורמים העו-

מקור הכסף	הלבנת הון	כספי טרור
מקור הכסף	עבירה, בדרך כלל	חוקי, בדרך כלל
השימוש בכספים	למטרות חוקיות, בדרך כלל	למטרות לא חוקיות, במישרין ו/או בעקיפין
העברת הכסף	טכניקות זהות: שימוש באותם סיענים ובעלי מקצוע	
מבצע ההעברה	גורם מקצועי בלתי תלוי במקור או במשתמש	גורם מקצועי מזוהה אידיאולוגית עם המקור והמשתמש (או שעובדיו מזוהים ככאלה)
סכומי הכסף	גבוהים משמעותית	נמוכים
זמן התהליך מגיוס הכסף עד לשימוש	ארוך יחסית	קצר יחסית
זיהוי מקור	סמוי	גלוי בדרך כלל
זיהוי משתמש	גלוי	סמוי
מגמת השימוש בכסף	ממזומן ל"כסף רישומי" *	מ"כסף רישומי" למזומן
רישומים חשבונאיים	נרשמים רק משלב ההטמעה במערכת החוקית **	מתועדים לכל אורך התהליך – מהמקור לשימוש

* הכסף רשום במערכות חשבונאיות וניתן להופכו לנזיל. ההוכחות לקיומו הן חשבונאיות (אסמכתאות ורישומים חשבונאיים).

** לפי השלבים הקלאסיים בהלבנת הון (מקור, השמה, ריבוד והטמעה), כמופיע באתר הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

הפיגוע בשגרירות ארה"ב בבירות, 1983

פיצוץ בטרמינל אוטובוסים בבגדד, אוגוסט 2005

טכניקות העברה

מרבית הדרכים להעברת כספי טרור אינן ייחודיות לארגוני טרור. העברת הכספים "מדלגת" משיטה לשיטה, כדי שלא ליצור תלות בשיטה אחת, ומשתנה גם בהתאם למיקום הגיאוגרפי של המקור ושל המש-תמש. טכניקות העברת כספים המשמשות למימון טרור דומות במהותן לאלו שאנו מכירים בהלבנת כספים, למעט במאפיינים הבאים:

< סכומי הכסף נמוכים יחסית, מאחר שלצורך ביצוע פיגוע הסכום הדרוש נמוך. לדוגמא: פיגועי ספטמבר 2001 עלו רק של 400-500 אלף דולר.⁷ הם הביאו למותם של 3,000 איש ולפציעתם של 6,000. הנזק הכספי הישיר מהפיגועים הוערך ב-10 מיליארד דולר, והנזק העקיף – בטרי-ליוני דולרים.⁸ הפיגועים בתחבורה הציבורית רית בלונדון ביולי 2005 מוערכים ב"עלות" של 8,000 ליש"ט, ועלות פיגוע הירי במע-רכת העיתון שרלי הברו בפריז בינואר 2015, מוערכת בפחות מ-20 אלף דולר.⁹

< פרק הזמן מגיוס הכסף עד לשימוש בו הוא קצר – מימים עד שבועות. ככל שפרק הזמן מהגיוס עד לפיגוע ארוך יותר, הסיכוי לסיכול הפיגוע גבוה יותר.

< בעבר העברות הכספים נעשו באמצע-עות גופים תומכים. למשל, BCCI ששימש בשנות ה-80 וראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת להלבנת כספים ולהעב-רות כספים עבור ארגוני טרור,¹⁰ או בנקים איראניים.¹¹ כיום, כתוצאה מפעילות משפ-

< מיסים, כולל מיסים עירוניים, מס על השכר ומכסים.

< מכירת ציוד מלחמתי שנתפס שלל.

< מכירת אוצרות לאומיים, כולל עתי-קות ואמנות.

< קנסות, כולל על הפרות של חוקי דת, שהוטלו על האוכלוסיה המקומית.

< סחר בבני אדם.

< תשלומי כופר של זרים שנתפסו בשט-חים שנשלטו על ידי דאעש, כולל עיתונאים ועובדי רווחה.

מ־2015 ועד היום: בחזרה ליסודות.

עם הפניית משאבי כוחות הקואליציה גם למלחמה בכספי טרור, הצטמצמו המקורות הכספיים של דאעש וארגונים שנלווים אליו, גם כתוצאה מצמצום השטחים הנשלטים על ידם. הושמדו פיזית יעדים שזוהו כיעדים כספיים המשרתים את דאעש ותומכיו, כולל מוסדות פיננסיים שאחסנו כספים. לעומת זאת, דרכי העברות הכספים לא נפגעו ואף השתכללו, על אף שהצרכים הכספיים קטנו. תאים עצמאיים, שאינם כפופים יש-ירות לראשי הארגון, נאלצים לפעול באופן עצמאי למימון פעילותם, בעיקר באמצעות פשיעה זעירה, או פעילות מסחרית קמער-נאית המאפשרת כיסוי לפעילותם. המעבר למימון עצמי אפיון גם את תחילת דרכו של אל-קאעידה, שהסתמך על כספים של אוסמה בן-לאדן ומשפחתו. כיום המי-מון העצמי נסמך גם על כספי מתנדבים המגויסים לפיגועים, כולל פיגועי התאבדות.

מדים מאחוריהן. השינויים מהירים ביותר, בהשוואה לשינויים במערכות כספיות של ארגונים עסקיים גדולים, ומעידים על כושר הסתגלות מרשים והתאמה לנסיבות החי-צונית, מבלי להתמוטט. ניתן לחלק ציר זמן זה לשלוש תקופות עיקריות.

2001-2006: שנות הדף כלכלי.

בתקופה זו בנה ארגון אל-קאעידה מערך מקביל למערך הכספים הגלובלי, תוך שימוש במקורות וצינורות עסקיים וסמיעסקיים (של מוסדות צדקה) ופריסה גיאוגרפית של תומכים וקהילות תומכות הפרוסות בעולם. בעית הארגון התמקדה בדרכי העברת הכס-פים ולא במציאת מקורות כספיים, שהיו זמינים גם אחרי פיגועי 2011. גופי מודי-עין מערביים הבינו לאחר פיגועים אלה את החשיבות בנטרול העברות הכספיים ופעלו בהתאם. מערך הכספים שפעל לפני הפי-גועים, באופן חופשי יחסית, נאלץ לפעול באופן שאינו חושף פעולותיו ומקורותיו.

2006-2015: תקופת הח'ליפות הכס'

פית. עליית ארגון דאעש שהתאפשרה, בין השאר, על ידי מערך כספי משמעותי שהתבסס על מקורות כספיים מהשטחים עליהם השתלטו ומהאוכלוסיה המקומית. עם ההשתלטות על שדות נפט, נוצרו מקו-רות כספיים שאפשרו תשלומים סדירים של משכורות, רכישת ציוד מלחמתי ותפ-עול מערך מינהלי שאפשר שליטה בתוש-בים, גיוס כספים נוספים ויצירת תקציבים. המקורות הכספיים התרחבו בין השאר גם לאלו:

פיגוע בפולין, 1918

אמצעי תשלום למשפחות המפגעים, טקסים ותהלוכות ועוד.

ארגוני טרור משתמשים גם ברואי חשבון או אנשי כספים, בכיסוי או אמיתיים, לפעור לותיהם. כך למשל, בגואנטמו נכלאו אנשי כספים שסייעו לאל-קאעידה, כולל לפיגועי ספטמבר 2001. כמה דוגמאות:

< יקוב ממון, שייסד משרד רואי חשבון מצליח במומביי, הורשע בסיוע למב-צעי הפיגועים ב-1993 בעיר, שבהם נהרגו למעלה מ-200 איש. ממון הורשע בסיוע כספי ובניהול כספים ששמשו לפיגועים, כולל מימון הכשרת 15 מפגעים בפקיסטאן, רכישת כלי רכב ששמשו אותם ומעורבות פעילה בהעברות כספים במערך "חווילה" לצורך ביצוע הפיגועים.¹³

< איברהים אל-קוסי שימש כמנהל הכספים של בן-לאדן בסודאן מ-1991 וסייע לו בהעברות כספים מוסוות באמצעות חברותיו של בן-לאדן בשנות ה-90. הוא המשיך עימו לפקיסטאן ואפגניסטאן, כאיש הכספים שלו, ונכלא במחנה גואנטמו בשנים 2002-2012.¹⁴

< באפריל 1997 נפצע קשה במלון במזרח ירושלים חוסיין מקדאד, שיעי ממוצא לבנוני, שטיפל ברשלנות בפצצה שהכין. בעת כניסתו למלון זיהה עצמו כאזרח בריטי, רואה חשבון מלונדון בשם אנדרו ג'ונתן צ'רלס ניומן. מקדאד גויס בלבנון על ידי חיזבאללה, קיבל הכשרה ותדרוך, כולל סיפור כיסוי ודרכון בריטי מזויף. בתום התהליך הוא יצא מלבנון לסוריה, משם המריא לאוסטריה, נסע לשווייץ ברכבת ונפגש בציריך עם מפעילו. מקדאד טס לישראל באפריל 1996, עבר את הבידוק הביטחוני, שהה מספר ימים בתל אביב, משם נסע לירושלים ושכר חדר

בשנת 1988 באיי בהאמה) חוסל בשנת 2000 תוך התבססות על עבירות בתחום הפיננסי. תנועת האחים המוסלמים הוצאה מחוץ לחוק במצרים בשנת 2013 וכספיה הוחרמו על ידי המדינה. בבת אחת היא נאלצה לשנות את מערך הכספים שלה, מארגון לגיטימי שנמצא בשלטון לארגון הפועל במחתרת. כיום, היקף הפעילות הכלכלית של תנועת האחים המוסלמים ומקורות המימון שלה לוטים בערפל. מערך הכספים נחשב לאחד מהסודות השמורים ביותר בתנועה, ומנוהל ישירות ע"י המדריך הכללי, סגניו ומזכ"ל התנועה, מעצם היותו בסיס הכוח המרכזי שלה.

כלפי חוץ, מציגה תנועת האחים המוסלמים כאלו כל כספיה מגיעים ישירות מכיסם של מתפקדיה, ובהתאם לכך כל לשכה מינהלתית מופקדת על ניהול עצמאי של הפעילות הכלכלית בגזרת אחריותה. אולם בפועל, המערך הפיננסי הענף מושתת על תורמים פרטיים מחוץ למדינה (בעיקר ממדינות המפרץ ומהמערב), כולל במסגרת קרנות מסודרות; על גביית כספים מקרב פעילי התנועה, בדגש על בעלי האמצעים שבהם; על דמי צדקה ("זכאת") במסגדים ובכינוסים ציבוריים שמארגנת התנועה (כגון ארוחות שבירת צום ברמדאן, כינוסים על הסוגיה הפלסטנית וכו'); ועל רווחים מהשקעות של התנועה וחבריה בחברות ובמפעלים שונים, במצרים ומחוצה לה.

לארגון האחים המוסלמים יש גם מערכת קשרים ענפה עם בנקים ומוסדות פיננסיים, שעליהם, ככל הנראה, הוא נשען לצורך ניהול הפעילות הפיננסית השוטפת. סביר גם שהמערך הפיננסי של התנועה ניזון מתקציבי בים שוטפים, המועברים ע"י המשטר לאגודות צדקה חוקיות (שלחברי האחים המוסלמים אחיזה איתנה בהן).¹²

שימושים

השימוש בכספי טרור אינו בהכרח לביצוע פיגועים. מרבית הכספים אינם משמשים לפיגועים באופן ישיר, אלא למנגנון הארגוני ולכל אותם רכיבים המופיעים במשוואת הטרור שבתחילת המאמר, כולל משכורות לפעילים, לחינוך והדרכה, אמצעי תקשורת, הובלה ולינה, מרפאות, הוצאות משפטיות,

טית ואכיפתית, ישנה מגמה לנסות לערב גופים פיננסיים ניטרליים, הפועלים כגורמים מתווכים. בהלבנת הון מדובר בגורמים מקצועיים בתחום, שאינם קשורים לאידיאולוגיה שמאחורי ההעברה, למרות ניסיונות של גורמים פוליטיים להשתלט על גופים פיננסיים.

אחת הטכניקות הפופולריות להעברות כספים, גם בהלבנות הון וגם בכספי טרור, היא ה"חווילה". טכניקה זו משמשת להעברות כספים מזה למעלה ממאתיים שנה ומתבססת על קשר אישי בין מקבל הכסף במדינת המקור למוסר הכסף במדינת היעד. טכניקה זו זהה במהותה לזו המתבצעת על ידי חברות בלדרות והמרת כספים (כמו נותן שרותי מטבע), אלא שלא מתקיים בה רישום מסודר ותקני לפי הוראות הרשויות, ועל ידי קיים קושי לקיים מעקב אחרי המעביר והמקבל.

קיימות גם טכניקות פשוטות וגלויות, כמו העברות כספי מקור לתאגיד צדקה המפוקח על ידי הרשויות. במקרה זה, תאגיד הצדקה משלם משכורות שוטפות לעובדיו, כולל "עובדי רפאים", שהם למעשה פעילי טרור. תשלומים אלה מגובים, לכאורה, בבקורות הנהוגות בתשלומי שכר. התאגיד יטען להגנתו שלא היה מודע לפעילות אותם עובדים, מחוץ לעבודתם השוטפת בתאגיד. טכניקות ההעברה משתכללות בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות בהעברות הכספים. כך למשל, משיכות כספים באמצעות כרטיסי חיוב וכרטיסים משולמים מראש, מאפשרים משיכת כספים ברחבי העולם מחשבונות בנק עסקיים או עסקיים לכאורה.

מקורות מימון

מקורות המימון משתנים לפי אופי ארגון הטרור ופריסתו הגיאוגרפית. כך למשל, מקורות המימון של האחים המוסלמים היו מוסדות פיננסיים שנפוצו במצרים במהלך שנות ה-80, אך לקראת סוף העשור הצליח המשטר המצרי למוטט את מערכת חברות ההשקעות האסלאמיות שעבדו עם האחים המוסלמים. המוסד הפיננסי הבולט האחרון, שנחשף כמממן את פעילות האחים המוסלמים, היה בנק אל-תקוה שנוהל בידי פעילי האחים המוסלמים, יוסף נדא. הבנק (שהוקם

6. The Bank of Credit and Commerce International הוקם בשנת 1972 על ידי איש פיננסים פקיסטאני ובשיאו מנה 400 סניפים ב-78 מדינות.
7. The National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States עמ' http://govinfo.library.unt.edu/911/ 169 (report/911Report_Ch5.pdf)
8. מתוך מחקר שנערך על ידי The Institute for the Analysis of Global Security (www.iags.org/costof911.html).
9. www.ccab.org.uk/documents/AccountsandCounterTerrorismGuide.pdf
10. A Report to the Committee on Foreign Relations: United States Senate. פרק 10 של הדוח מתייחס לרואה החשבון של הבנק https://fas.org/irp/ (./congress/1992_rpt/bcci
11. חוזר משרד האוצר האמריקאי מאוקטובר 2007 https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/hp644.aspx
12. מתוך סקירה של מרכז המידע למודיעין ולטרור על שם אלוף מאיר עמית, 22 במרס 2011 www.terrorism-info.org.il/data/ (pdf/PDF_11_033_1.pdf)
13. S. Hussain Zaidi, **Black Friday: The True Story of the Bombay Bomb Blasts**, Penguin Books India, 2002
14. https://www.rt.com/usa/325494-guantanamo-former-prisoner-qaeda
15. http://news.walla.co.il/item/56151: , http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/880/343.html , http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3816173,00.html
16. בג"ץ 1656/00, חברת אלמנאר לפיתוח והשקעות נ' שר האוצר.
- כספית מרשימה, המאפשרת התמודדות עם פעולות מנע של השלטונות: הפיכת הארגון מבעל מערכת כספית מרכזית לארגון טרור מבוזר בעל תאים עצמאיים רבים, כאשר כל תא ממשיך פעילותו הכספית באופן עצמאי. לצורך השוואה, היכולת של גופים עסקיים לשרוד מהפכים דומים שעברו אותם ארגוני טרור, בפרקי זמן קצרים, שואפת לאפס. במקביל, אנו עדים למגמה של ארגונים שעברו שינוי מארגונים מבוזרים לארגונים עם שליטה על שטח ופועלים כמדינות, כאשר מרכיב הפעילות הטרוריסטית של הארגון ממשיך להתקיים. בשתי מגמות אלו, מתקיימת התאמה לא פשוטה של המערכת הכספית, כולל טכניקות העברות כספים מתאימות למבצעי הפיגועים.
- מקומו של רואה החשבון והמבקר החקירתי לא נפקד במערך מימון כספי טרור וסיכולם. בידוי הידע והיכולות הנדרשות לשני הצדדים. לצד ארגוני הטרור – כמנהל כספים, כחשב וכמבקר דוחות כספיים; ולצד המסכל – הבנת מערך מימון טרור, החל משלב המקור דרך העברות הכספים ועד לשימוש בהם ואיתור נקודות התורפה באותו מערך מימון. ●

הערות

1. תקנות רואי חשבון (התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע) (קיום חובות לפי חוק איסור הלבנת הון), התשע"ה-2015.
2. לפי סעיף 2(ג) לצו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, ניהול רישומים של נותן שירות עסקי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ה-2014
3. קריאה לאמונה באל.
4. FARC .Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo הכוחות המזוינים המהפכניים של קולומביה – צבא העם.
5. http://www.upi.com/Top_News/2005/02/26/Colombia-to-send-FARC-bookkeeper-to-US/35641109428818

במלון במזרח ירושלים, כשברשותו כרטיסי טיסה בחברת אל-על. בשנת 1998 הוא הוחזר ללבנון, במסגרת חילופי שבויים.¹⁵

התיעוד החשבונאי

ארגוני טרור מקפידים לרוב על רישום מדויק של הכספים והשימוש בהם. ככל שהארגון גדול יותר, כך הרישומים החשבונאיים יהיו מפורטים יותר. לעומת זאת, פרטי השימוש בכספים לפעילות טרור יהיו נסתרים – יינתנו שמות קוד או כיסוי אחר לשימוש בכספים. כך למשל, השימוש בגיוס כספים לחברה, מעין-ציבורית, שהעבירה כספים להתאחדות אסורה שהשתייכה לתשתית ארגון החמאס, נרשם בצורה שונה מהשימוש בפועל.¹⁶

למרות שהדבר נראה מוזר, במיוחד לאור אופיו של כל ארגון טרור, הפועל להגן על פעיליו ופעולותיו לפחות עד לביצוע הפיגוע, ישנן סיבות לקיום תיעוד ורישום תקין של הכספים והשימוש בהם. הסיבות לקיום הרישומים מגוונות. להלן חלק מהן:

◀ הצגה למקור המימון על השימוש בכספים שהעביר. מאחר שהארגון רוצה לשמר את מקורותיו הכספיים, קיים צורך להציג בפני התורמים את השימוש בכספים.

◀ הוכחה, בתוך הארגון, לכך שהשימוש בכספים נעשה למטרותיו ולא למטרות פרטיות. יש לזכור, כי אופי הכספים והשימוש בהם מאפשר את גניבתם בקלות ויצירת אי-אמון בקרב הפעילים המשוועים לכספים. ◀ הצגת כיסוי נאות לשלטונות (רשויות המיסים, יחידות אכיפה, מאסדרים) על החזקת קיום שבישימוש בכספים. במקרים רבים הפעילות מתנהלת בתוך תאגיד, כגון תאגיד ללא רווח (עמותה) או חברה בערבון מוגבל, המחויבים בדיווחים שנתיים לרשויות המס.

◀ ניהול תקין של התקציב. בפעילות של ארגונים גדולים עם אלפי פעילים ומקבלי משכורות, כגון FARC בקולומביה, או הטליבאן באפגניסטאן, העדר רישומים כספיים יכול להוביל לכאוס ואובדן כספים, כמו גם לאי-אמון מצד הפעילים.

לסיכום

ארגוני הטרור, שצמחו בסוף שנות ה-90 ותחילת המאה ה-21, מפיגנים גמישות